

Úvodník státní tajemnice Mileny Hrdinkové

Číslo 383
6. dubna 2020

V tomto čísle naleznete

- Úvodník státní tajemnice
- Volný pohyb klíčových pracovníků
- Videokonference ministrů vnitra
- Videokonference ministrů zahraničních věcí
- Situace na řecko-turecké hranici
- Rámcové pozice
- Program evropských institucí

Milí čtenáři,

Evropa, a nejen ona, má před sebou další týden boje s pandemií COVID19. Výrazné a bezprecedentní omezení veřejného života v evropských státech, které s sebou přinesl, má poměrně zásadní dopad na ekonomiku. Není proto nikterak překvapivé, že je pozornost věnována dominantně právě opatřením, zacíleným na podporu pracovních míst, malých a středních podniků, na pomoc zaměstnavatelům nejvíce postiženým současnou krizí, půjčky a záruky pro firmy nebo také na různé daňové úlevy.

Také v tomto týdnu pokračují videokonferenční jednání Rady EU, která se převážně věnují boji s onemocněním COVID19 a dopady jeho výskytu a rozšíření. Včera proběhla videokonference ministrů obrany, kteří diskutovali dopad pandemie na mise a operace Společné bezpečnostní a obranné politiky ve třetích zemích nebo pomoc, kterou armáda poskytuje v jednotlivých členských státech. Rovněž v pondělí spolu hovořili ministři spravedlnosti, kteří měli na programu opatření zavedená v členských státech v oblasti justice, výzvy pro přeshraniční justiční spolupráci nebo situaci ve věznicích a detenčních zařízeních.

Dnes se koná hojně sledovaná videokonference Euroskupiny v inkluzivním formátu, která projedná balíček možných ekonomických nástrojů, které by mohly být využity na pomoc ekonomikám zasaženým krizí způsobenou COVID-19. Balíček by mohl obsahovat pomoc z Evropského mechanismu stability (ESM) ve formě úvěrové linky (ECCL), panevropský garanční fond od Evropské investiční banky s garancemi od členských států, nástroj SURE

navržený Komisí na podporu schémat na udržení zaměstnanosti, nizozemský návrh na specifický fond na pomoc zdravotnictví a francouzský návrh na fond pro hospodářskou obnovu, který by byl financován společným dluhopisem eurozóny.

O dopadu pandemie COVID-19 na kulturní a kreativní odvětví pak budou zítra prostřednictvím videokonference diskutovat ministři kultury.

Boji s COVID19 a jeho dopadům se věnuje také Evropský parlament. Výbor pro občanské svobody se minulý týden spolu s komisařkou pro vnitro Ylvou Johanssonovou a zástupci řecké vlády věnoval situaci v uprchlických táborech a možnostem, jak zabránit propuknutí epidemie mezi uprchlíky. Na příští týden se předseda Evropského parlamentu a lídři politických skupin rozhodli svolat mimořádné plenární zasedání, aby pokračovali v parlamentním projednávání zvláštních opatření na zvládnutí pandemie. Konat se bude ve čtvrtek a v pátek 16.–17. dubna.

Důležitou událostí minulého týdne, které se ale dostalo o něco méně pozornosti, bylo zahájení nové operace Společné bezpečnostní a obranné politiky, která dostala název (EURONAV MED) IRINI. Jejím hlavním cílem bude přispívat k uplatňování zbrojního embarga OSN za využití vzdušných, družicových a námořních prostředků. Mimo to bude také monitorovat nedovolený vývoz ropy z Libye, pomáhat při výcviku libyjské pobřežní stráže a námořnictva a přispívat k rozbití sítě převaděčů a obchodníků s lidmi. Zároveň se zahájením operace IRINI byla ukončena operace SOPHIA, která fungovala od června 2015.

Volný pohyb klíčových pracovníků v EU > Komise

Dne 30. března 2020 zveřejnila Komise pokyny k zajištění volného pohybu klíčových pracovníků. Sdělení doplňuje nedávno přijaté pokyny pro opatření v oblasti správy hranic za účelem ochrany zdraví a zajištění dostupnosti zboží a základních služeb, jakož i pokyny týkající se provádění dočasného omezení cest do EU, které nejsou nezbytně nutné.

Dle Komise je **pochopitelné a oprávněné**, že členské státy zavedly kontroly na vnitřních hranicích s cílem omezit ší-

ření koronaviru. Zároveň je ale nezbytné, aby **klíčoví pracovníci mohli bez zdržení dorazit do zaměstnání**. Někteří přeshraniční, vyslaní nebo sezonní pracovníci mají v mnoha případech zásadní význam pro hostitelské členské státy, **například v systému zdravotní péče** nebo při zajištění dodávek zboží. Jejich pohyb je proto dle Komise nezbytné zachovat.

Samotné sdělení je rozděleno do deseti bodů a čtyř částí, které se zabývají různými aspekty volného pohybu pracovníků. /Pokračování na s. 2/

V prvních třech bodech zaměřených na kritické pracovníky je konstatován význam některých profesí přeshraničních, vyslaných a sezonních pracovníků, jsou vyspána kritická odvětví a povolání. Také zde Komise apeluje na členské státy, aby zavedly **zvláštní rychlé postupy bez jakýchkoli překážek** pro hraniční přechody, které pravidelně využívají kritičtí příhraniční a vyslaní pracovníci. Komise v tomto ohledu zřídí zvláštní Technický výbor pro volný pohyb pracovníků, aby určil osvědčené postupy, jež lze rozšířit na všechny členské státy.

Další část sdělení se věnuje **zdravotním prohlídkám**. První bod této části uvádí, že zdravotní prohlídky pro přeshraniční pracovníky musí probíhat za stejných podmínek, jako prohlídky pro státní příslušníky dotčeného státu vykonávající stejná povolání. Další bod vyzývá ke koordinaci mezi členskými státy a hovoří o technických parametrech takovýchto prohlídek. Poslední bod v této části uvádí, že na pracovníky v dopravě se uplatní zvláštní zdravotní prohlídka, dle sdělení o zavedení zelených pruhů.

Videokonference ministrů vnitra > Rada

Dne 31. března 2020 proběhla další videokonference ministrů vnitra, uspořádaná v souvislosti s epidemií koronavirovou a onemocněním COVID-19. Jednání svolala a řídila komisařka pro vnitřní věci Ylva Johanssonová a vedle členských států EU se ho účastnily též přidružené schengenské země a výkonní ředitelé Europolu, Frontexu a EASO.

Doposud proběhlo celkem 5 těchto videokonferencí, které se zabývaly situací v jednotlivých členských státech a v EU, zejména s ohledem na oblast ochrany (vnějších i vnitřních) hranic, migrace a civilní ochrany.

Videokonference dne 31. března se především věnovala aktuálnímu **sdělení Komise k implementaci dočasného omezení zbytných cest do EU**, usnadnění tranzitních režimů pro repatriaci občanů EU a k dopadům na vízovou politiku (C(2020)2050), a sdělení k výkonu volného pohybu pracovníků během šíření COVID-19 (C(2020)2051,

Následující dva body se věnují dalším **pracovníkům v nekritických povoláních**. Další pracovníci by dle Komise měli mít možnost nadále vykonávat svoji práci, pakliže v hostitelském státě je ještě povolena. Zároveň by v situaci, která by mohla vést ke změně pojištění pracovníka v členském státě, by měly členské státy využít výjimku stanovenou v článku 16 nařízení o koordinaci systémů sociálního zabezpečení (883/2004), aby zůstalo sociální zabezpečení pro dotyčného pracovníka nezměněno.

Poslední dva body se týkají **sezonních pracovníků**. Zde Komise zdůrazňuje nutnost dostatečné komunikace mezi členskými státy o svých potřebách (například v zemědělství při sklizni, výsadbě nebo ošetřování). Pakliže bude tato potřeba významná, tak by mělo být na dotčené sezonní pracovníky nahlíženo jako na pracovníky kritické. Komise zároveň vyzývá členské státy, aby zavedly zvláštní postupy k zajištění hladkého přechodu hranic takových pracovníků. /J. Matera/

obě z 30. března). Většina členských států vyjádřila vodítkům podporu a deklarovala soulad národních opatření se společnými navrženými postupy.

Vystoupení některých členských států zrcadlilo význam režimu pro sezonní pracovníky v zemědělství a jeho vyvážené aplikace s ohledem na potřeby ekonomiky a na možná sanitární rizika. V otázce spolupráce se třetími zeměmi byla akcentována otázka návratů nelegálně pobývajících osob z třetích zemí, které jsou nyní s ohledem na situaci převážně znemožněny. Komise v této věci plédovala za udržení dobrých vztahů se třetími zeměmi, které zajistí dobrou a účinnou spolupráci po návratu k normálnímu stavu.

Další videokonference ministrů vnitra v souvislosti s epidemií koronaviru a onemocněním COVID-19 se uskutečnila 7. dubna 2020. /K. Šimová/

Videokonference ministrů zahraničních věcí > Rada

V pátek 3. dubna 2020 proběhla neformální videokonference ministrů zahraničních věcí, která byla zaměřena na mezinárodní aspekty pandemie COVID-19. Za Českou republiku se videokonference účastnil ministr zahraničí Tomáš Petříček.

Nejprve ministři zahraničí diskutovali o vzájemné **podpoře při repatriaci evropských občanů** ze třetích zemí, kterých je stále ještě přibližně 250 tisíc. Ministři se shodli, že bude třeba ještě silněji koordinovat intervence jednotlivých členských států vůči zemím, kde zavedené restriktce pro pohyb lidí a cestování brání občanům EU v návratu domů. Tato intervenční koordinace by měla probíhat prostřednictvím Evropské služby pro vnější činnost či delegace EU v daných zemích.

Druhým tématem bylo posilování mezinárodní spolupráce a unijní **podpora třetích zemích postižených nemocí COVID-19**. Vystupující během diskuze opakovaně zdůraznili, že povinností EU je pomáhat ostatním postiženým státům i kvůli tomu, že se jedná o investici do budoucích vzájemných vztahů i do geopolitického postavení Unie ve světě. Vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Josep Borrell v tomto ohledu zdůraznil zejména africký kontinent, kde kvůli slabým zdra-

votnickým systémům v mnoha zemích hrozí tragické důsledky pandemie. Rada členských států, včetně ČR, zdůrazňovala pomoc pro země západního Balkánu, Východního partnerství či Blízkého Východu, ostatní ministři zase připomněli státy Latinské Ameriky.

Třetím tématem videokonference byl **boj EU s dezinformacemi** souvisejících s šířením viru COVID-19. J. Borrell apeloval na častější využívání tzv. Systému včasného varování, který pro účely vzájemného informování o šířených dezinformacích členské státy spustily již v minulosti. Ministři dále kladli důraz především na potřebu pozitivní komunikace ohledně konkrétních kroků EU při boji proti koronaviru a pomoci, kterou EU poskytuje ostatním státům. Diskutovány také byly oficiální aktivity Číny a Ruska v této oblasti, které mají negativní důsledky pro image EU ve světě.

V závěru se účastníci videokonference dotkli možnosti **aktivace doložky solidarity** dle čl. 222 Smlouvy o fungování EU pro účely pomoci nejvíce postiženým členským státům. Okrajově také ministři diskutovali o společném prohlášení všech členských států týkajícího se dodržování principů právního státu členskými státy během boje s pandemií COVID-19. /L. Hadrava/

Poslanci Výboru pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci Evropského parlamentu v uplynulém týdnu diskutovali o situaci na vnějších hranicích EU v Řecku a situaci migrantů v Řecku obecně. Do debaty se prostřednictvím telekonference zapojili místopředseda Komise pro podporu evropského způsobu života Margaritis Schinas, komisařka pro vnitřní věci Ylva Johanssonová, řecký ministr pro migraci a azyl Notis Mitarachi, zástupce chorvatského předsednictví, zástupci agentur FRA a Frontex i velká část poslanců. Poslanci vznesli otázky týkající se nedoprovázených dětí, současného stavu azylových řízení v Řecku i opatření proti šíření koronaviru.

Řecký ministr pro migraci a azyl Notis Mitarachi poděkoval během debaty Evropské unii a jejím členským státům za podporu Řecku, které v současné době hostí 100 000 migrantů (z toho 40 000 na řeckých ostrovech). Příliv migrantů vzrostl oproti loňsku o 86 %. Řecké úřady pracují na zvýšení přijímacích kapacit na ostrovech i přesunu migrantů na pevninu. Společné prohlášení EU a Turecka by podle ministra Mitarachiho mělo být pozměněno tak, aby umožňovalo také návraty migrantů z pevniny (v současné době je možné navrácení nelegálních migrantů pouze z řeckých ostrovů).

Potvrdil, že v návaznosti na první případy nákazy koronavirem v uprchlických táborech byla přijata řada nezbytných opatření. Vzhledem k nedostatku vhodných lokací na umístění migrantů by Řecko uvítalo nabídky na relokace z ostatních členských zemí EU.

Informoval také, že řecká vláda pracuje na zlepšení právního rámce pro azylová řízení. Přijímání žádostí o azyl bylo již od 1. dubna obnoveno, a i když v součas-

né době není možné uskutečňovat nové pohovory, pokračují práce na nevyřízených žádostech, u kterých již pohovory proběhly.

Podle poslanců výboru LIBE je současná pandemie koronaviru dalším důkazem toho, že **žádná země nemůže vyřešit určité problémy sama**. Poslanci během debaty ve čtvrtek 2. dubna také ocenili závazek na přerozdělení 1600 nedoprovázených dětí z řeckých ostrovů do jiných členských zemí EU a zajímali se o upřesnění časového plánu a participaci členských států. Část poslanců požadovala, aby se přemístění týkalo i rodin a dalších zranitelných skupin žadatelů o azyl. Mnoho poslanců vyjádřilo obavy ze šíření koronaviru v přeplněných uprchlických táborech na řeckých ostrovech.

Část poslanců navrhovala přemístění migrantů na řeckou pevninu nebo do neobsazených hotelů. Někteří naopak dodatečné přemísťování odmítli kvůli možným problémům v oblasti veřejného pořádku. Diskuse se také dotkla krize, která následovala poté, co Turecko v únoru přestalo plnit migrační dohodu z roku 2016 a nasměrovalo k řecké hranici tisíce běženců. Poslanci zdůraznili, že migrace by neměla být zneužívána pro politické účely. Několik řečníků také zpochybnilo rozhodnutí řeckých orgánů nepřijímat žádosti o azyl a zdůraznilo, že Řecko jako signatář Ženevské úmluvy musí respektovat právo na žádost o mezinárodní ochranu.

Podle komisařky Y. Johanssonové, nadešel čas na okamžité operativní akce s cílem ochránit nejzranitelnější. Představení nového balíčku návrhů v oblasti migrace ze strany Komise včetně nového návrhu společného evropského azylového systému je očekáváno po Velikonočích. /J. Linková/

Schválené rámcové pozice ve 14. týdnu > Informace

Rámcová pozice k návrhu nařízení Evropského parlamentu který se stanoví **rámec pro dosažení klimatické neutrality** a mění nařízení (EU) 2018/1999 (evropský právní rámec pro klima) (vypracovalo Ministerstvo životního prostředí).

Rámcová pozice ke **Zprávě o ČR (Country Report)** (vypracoval Úřad vlády).

Rámcová pozice ke Zprávě o **dopadech umělé inteligence, internetu věcí robotiky na bezpečnost** a odpovědnost (vypracoval Úřad vlády).

Rámcová pozice k návrhu **Hlavních směrů politik zaměstnanosti členských států** (vypracovalo Ministerstvo práce a sociálních věcí).

Program evropských institucí, 7. až 13. dubna > Informace

Videokonference ministrů pro výzkum, 7. dubna

Odpověď na koronavirovou krizi, včetně otázek financování evropských výzkumných a inovačních projektů a sdílení vědeckých údajů a infrastruktury mezi výzkumnými a inovačními centry

Videokonference ministrů zahraničních věcí, 8. dubna

Ministři naváží na svou diskusi dne 23. března se zaměřením na dezinformace, koordinaci v konzulární oblasti a mezinárodní spolupráci.

Videokonference ministrů kultury, 8. dubna

Konkrétně budou ministři diskutovat nad Akčním plánem Komise pro koordinovanou odpověď v oblasti výzkumu a inovací.

Videokonference ministrů pro místní rozvoj, 8. dubna

Rada projedná společnou reakci EU ve třetích zemích na krizi způsobenou epidemií koronaviru.

Týden v Evropské unii

Týdenní monitoring událostí v EU Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR

Číslo 383, týden od 30. března do 5. dubna 2020 * Šířeno výhradně v elektronické podobě * Přípravují pracovníci Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR * Editor: David Březina* Kontakt: newsletter@vlada.cz